

Fil 4, 13 – dankdag 2022
Votum/groet; Ps 100; gebed; lezen Fil 4, 10-13; preek; gebed kids; GK 177; gebeden met WK 374; collecte; LB 704; zegen
Bergschenhoek 2.11.2022

NB deze preek is zonder powerpoint presentatie

Tegen alles bestand – dat zou ik ook wel willen. Dat ik de schommelingen in mijn leven aan kan. Niet van mijn stuk gebracht als de dingen tegen zitten. Zou toch fijn zijn. Financiële problemen, niet meer rond kunnen komen, ziekte, psychisch leed, verdriet, je bedrijf moeten sluiten, de verwoesting in landen op de wereld, de sombere vooruitzichten over ons klimaat. En dat je daar dan allemaal kalm en rustig bij blijft. Vast blijft staan als een rots waar de golven tegenaan beuken. Ik zou het wel willen, maar zo is het niet.

En dan Paulus: ik ben tegen alles bestand. Weet hij eigenlijk wel wat het is om in de hoek te zitten waar de klappen vallen? Nou, reken maar van wel. Bij het schrijven van deze brief zit hij in de gevangenis. Mogelijk wacht hem de doodstraf. Ergens in een brief vertelt Paulus over dingen die hij op zijn reizen meemaakte. Honger en dorst, nauwelijks kleren, mishandeld, zwervend. Bespot en vernederd. Op een andere plaats somt Paulus een soortgelijke rij op. 5 keer door de Joden met 40-1 zweepslagen gestraft, eenmaal met stenen bekogeld, schipbreuk geleden, geleefd in continue dreiging en dan laat ik nog een paar dingen ongenoemd.

Ik weet wat het is om gebrek te lijden. Ook wat het is om in rijkdom te leven. Ik heb alles meegemaakt. Ik ben ermee vertrouwd geraakt. Ik heb alles aan den lijve ondervonden. Overvloed en honger. Rijkdom en gebrek. Uit de mond van Paulus is daar geen woord van overdreven.

Maar ik heb geleerd om in alle omstandigheden tevreden te zijn, zegt Paulus. In de Griekse filosofie van die tijd was het een bekend woord. Het kwam bij de Stoïcijnen vandaan. We kennen ze van de uitdrukking: ergens stoïcijns onder blijven, onaangedaan. Voor de Stoïcijnen was dat hun ultieme doel. Overal boven staan, alles kunnen verdragen, niemand nodig hebben, kracht vinden in jezelf. Je kon die staat van tevredenheid bereiken door harde discipline en door jezelf veel beperkingen op te leggen.

Paulus gebruikt hetzelfde woord. Maar hij bedoelt iets anders. Niet van dat stoere: ik heb nergens last van, ik sta overal boven, zoals de Stoïcijnen. Ik heb alles meegemaakt, zegt Paulus, maar wat ik heb geleerd: ik laat mijn leven er niet door bepalen. Niet: ik heb geleerd

om overal stoïcijns onder te blijven, onaangedaan. Wel: ik heb geleerd om meer te zien dan mijn omstandigheden. Ik heb geleerd om te zeggen: die omstandigheden van overvloed, honger, rijkdom of gebrek – het is niet alles. Zij bepalen mijn leven niet, mijn leven en welzijn hangen niet van hen af. Tevredenheid betekent voor mij niet: ik heb overvloed en leef in rijkdom. En ontevredenheid betekent voor mij niet: ik heb honger en lijd gebrek. Wat het ook is: ik accepteer wat ik krijg, ik heb er genoeg aan. Ik ben er tevreden mee. Want mijn leven is er niet van afhankelijk.

Vandaag is het dankdag. Een dag om rond te kijken, jezelf de vraag te stellen: Waar heb ik genoeg aan? Wat bepaalt of ik tevreden ben? Tevredenheid verbinden we vaak met dat het je goed gaat, geen gebrek, genoeg te eten, mooi wonen, goed gezond. Dan kun je tevreden zijn. Hoe zit dat met jou? Zijn het de omstandigheden die jouw tevredenheid bepalen? Wat is het voor jou: tevreden vanwege overvloed, en ontevreden vanwege gebrek en tegenslag?

Maar dat genoeg hebben aan wat je krijgt, of het nou overvloed is of gebrek. Accepteren wat op je weg komt. Niet voor je leven en welzijn afhankelijk zijn van de omstandigheden waarin je leeft. Dat schud je niet zomaar even uit je mouw.

Nee, Paulus ook niet. Ik heb het moeten leren, zegt hij. Ik had het niet zomaar. Ik heb het moeten leren door schade en schande. Ik heb het moeten leren om te zeggen: Ik ben tegen alles bestand door Hem die mij kracht geeft. Dat is het geheim. De verborgen krachtbron. Jezus met de kracht die Hij geeft. Overvloed of honger, rijkdom of gebrek – het maakt dan niet meer zoveel uit. Jezus gaat erbovenuit. Zijn kracht is sterker dan de omstandigheden. Hij geeft mij kracht om overal tegen bestand te zijn. En die kracht mag ik ontvangen. Tegen alles bestand, door Hem die mij kracht geeft.

De Stoïcijnen zeiden dat je zelfredzaam moet zijn, voor jezelf moet kunnen zorgen, kracht uit jezelf halen. Paulus zegt iets heel anders. Niet: selfsupporting, genoeg aan mezelf, kracht uit mezelf. Maar Jezus. Hij alleen. Kracht door Hem. Kracht bij Hem vandaan in alle omstandigheden. Tegen alles bestand door Hem die mij kracht geeft. Tevreden met Jezus. Genoeg hebben aan Hem. Omdat Hij mij kracht geeft, dwars door alles heen, onafhankelijk van alle omstandigheden. Zwak maar sterk door Jezus. Arm maar rijk in Hem. Die rots in de branding waartegen de golven stukbreken – ik ben het niet zelf, Jezus is het, Hij alleen.

Vandaag is het dankdag. We kijken rond. Zien overvloed. Zien gebrek. Zijn blij met het mooie dat we krijgen. Maken ons zorgen over wat er mis ging en mis gaat. Het is er allemaal. En wat het ook is, we worden niet opgeroepen om er stoïcijns onder te blijven. Nee, we krijgen een vloer aangeboden. We mogen een krachtbron ontvangen die ons overal doorheen brengt.

Dat is wat Paulus hier zegt. Er is een kracht die groter is dan de omstandigheden. Er is tevredenheid die meer is dan dat alles je voor de wind gaat. Er is iemand die je de kracht geeft om tegen alles bestand te zijn wat op je weg komt. Hoe het ook is, altijd reden tot dank, omdat Hij er is, Jezus, met de kracht die Hij geeft.

Tegen alles bestand. Nee, niemand zegt het zomaar. Ook Paulus niet. Hij heeft het moeten leren. Jij en ik, wij mogen het ook leren. Niet meteen denken dat je dit al kan of altijd moet kunnen. Je mag het leren, keer op keer en misschien wel je leven lang. Dat er die kracht is van Jezus. Dat Hij die jou wil geven. Je hebt een rots om achter weg te schuilen tegen de golven. En dat door die kracht ook jij mag zeggen: Ik ben tegen alles bestand door Hem die mij kracht geeft.

Amen